

Presidium

Afdeling	: Griffie	Raadsvoorstel: DJ-1777362
Naam opsteller voorstel	: mr. M.H.R.M. (Madeleine) Wolfs-Corten m.wolfs@weert.nl / 0495-575206	Zaaknummer: 1420529
Portefeuillehouder	: mr. R.J.H. (Raymond) Vlecken CBM	

Onderwerp

Gedragscodes integriteit volksvertegenwoordigers en bestuurders gemeente Weert 2023.

Voorstel

1. De "Gedragscode Bestuurlijke Integriteit van de gemeente Weert 2017", vastgesteld bij besluit van de raad van de gemeente Weert d.d. 22 februari 2017, in te trekken.
2. Vast te stellen de "Gedragscode integriteit volksvertegenwoordigers gemeente Weert 2023" en de "Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2023".

Inleiding

De huidige gedragscode bestuurlijke integriteit dateert uit 2017. Inmiddels heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan waardoor actualisatie aan de orde is:

- De "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen" van het Ministerie van BZK, de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen is in 2021 verschenen.
- Deze handreiking bevat nieuwe modelgedragscodes voor volksvertegenwoordigers en bestuurders.
- Bureau Berenschot heeft in zijn "Eindrapport Integriteitsonderzoek naar de handelwijze van burgemeester Heijmans en raadslid Kadra van de gemeente Weert" d.d. 28 mei 2020 een aantal aanbevelingen gedaan die in de gedragscodes verwerkt worden.
- In maart 2022 is een nieuwe gemeenteraad aangetreden en in juni 2022 een nieuw college van burgemeester en wethouders. Het is gebruikelijk dat beide bestuursorganen zich opnieuw uitspreken over de manier waarop zij invulling willen geven aan het integriteitsbeleid. Dit gebeurt in voorliggende conceptgedragscodes.

Relatie tot de strategische visie

Niet van toepassing.

Beoogd effect

Het opnieuw vaststellen van het integriteitsbeleid voor volksvertegenwoordigers en bestuurders door het actualiseren van de huidige "Gedragscode Bestuurlijke Integriteit gemeente Weert 2017".

Bijkomend effect van het opnieuw bespreken en vaststellen van de gedragscodes is het vergroten van het bewustzijn over integriteit bij volksvertegenwoordigers en bestuurders vanwege de bijzondere positie die zij in de samenleving innemen.

Beoogd(e) doel(en)

Niet van toepassing.

Argumenten

De overheid werkt met publieke middelen en heeft op veel terreinen een monopoliepositie. Burgers moeten de overheid (volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren) kunnen vertrouwen. Integer handelen maakt dit vertrouwen, een gebrek aan integriteit breekt het.

Integriteit is een van de zeven leidende beginselen in de Nederlandse Code voor Goed Bestuur. Openheid en integriteit worden daarbij in samenhang gezien met de andere voorwaarden voor goed bestuur dat zich kenmerkt door behoorlijk bestuur, responsief bestuur en resultaatgericht bestuur.

Het handelen van politieke ambtsdragers is voortdurend onderwerp van publieke aandacht. In de media is de belangstelling voor integriteitsvraagstukken sterk toegenomen. Onder meer door sociale media is de zichtbaarheid van politieke ambtsdragers toegenomen en wordt hun handelen sneller en directer onderwerp van het publieke debat. Belangenverstrengeling, misbruik van positie, fraude en corruptie wordt terecht steeds minder geaccepteerd.

Politieke ambtsdragers vervullen een voorbeeldfunctie richting inwoners, maar ook richting ambtenaren. Zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen integriteit en collectief voor die van hun organisatie. De primaire verantwoordelijkheid voor integriteit ligt bij elke provincie, gemeente en waterschap afzonderlijk, maar voor alles bij elke ambtsdrager persoonlijk.

Gedragscodes zijn een hulpmiddel en instrument om een open, transparante en integere organisatiecultuur te realiseren.

De Gemeentewet verplicht de gemeenteraad om voor zichzelf en voor zijn bestuurders een gedragscode vast te stellen. Deze moet de integriteit van de politieke ambtsdragers helpen waarborgen. Het rechtskarakter van de gedragscodes is dat van een interne regeling, ter invulling van en in aanvulling op de wettelijke regels. De gedragscodes vormen een beoordelingskader en een leidraad bij twijfel, vragen en discussies. Het niet naleven van gedragscodes heeft in beginsel geen rechtsgevolgen. Er is sprake van zelfbinding. Gedragscodes zijn echter zeker niet vrijblijvend. Politieke ambtsdragers kunnen er door inwoners op worden aangesproken. Zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden.

Gedragscodes hebben echter geen waarde als zij slechts als een wettelijke verplichting worden beschouwd. Als integriteit niet beleefd en doorleefd wordt door politieke ambtsdragers, geen natuurlijk 'reflex' is bij het uitoefenen van een publieke functie, heeft ook het hebben van een gedragscode geen nut. Om die reden is het periodiek met elkaar bespreken van integriteitsregels, dilemma's en vraagstukken die zich in de dagelijkse praktijk voordoen zeker net zo belangrijk als het hebben van gedragscodes. Door met elkaar in gesprek te gaan over integriteit ontstaat een gezamenlijk gedragen beeld en referentiekader, waardoor politieke ambtsdragers minder snel in een kwetsbare positie terecht zullen komen.

De thans voorgestelde gedragscodes voor de volksvertegenwoordigers (raadsleden en commissieleden-niet-raadsleden) en bestuurders (burgemeester en wethouders) zijn gebaseerd op de meest recente model-gedragscodes behorende bij de "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen" van 2021. Daarnaast zijn elementen uit de huidige gedragscode gehandhaafd.

Verder zijn de aanbevelingen van Bureau Berenschot uit het "Eindrapport Integriteitsonderzoek naar de handelwijze van burgemeester Heijmans en raadslid Kadra van de gemeente Weert" d.d. 28 mei 2020 in de gedragscodes verwerkt.

De gemeente Weert kent ook een "Protocol processtappen bestuurlijke integriteit", vastgesteld in 2017. Dit protocol bevat afspraken over de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitsschending door een politieke ambtsdrager van de gemeente. Het protocol vormt een bijlage bij de gedragscodes.

Procedure

Begin 2022 is een eerste versie van nieuwe gedragscodes bestuurlijke integriteit opgesteld. Deze zijn voor wensen en/of bedenkingen aan het college voorgelegd. Het college heeft bij besluit van 8 februari 2022 wensen en bedenkingen ten aanzien van de conceptgedragscodes aan de raad kenbaar gemaakt (bijlage 5A). De gedragscodes zijn hierop aangepast. In bijlage 6 is aangegeven op welke manier tegemoet is gekomen aan de wensen en bedenkingen.

De reactie van het college was aanleiding voor de raad om de conceptgedragscodes vooralsnog niet te behandelen. Afgesproken is deze eerst in een werksessie van de plenaire raad en het college te bespreken. Dit is gebeurd op 23 november 2022. De resultaten van deze werksessie zijn verwerkt in voorliggende conceptgedragscodes.

Het presidium heeft de gedragscodes op 25 januari 2023 opnieuw in procedure gebracht. Deze zijn wederom voor wensen en/of bedenkingen aan het college voorgelegd. Het college heeft op 31 januari 2023 mondeling enkele wensen en bedenkingen aan de griffier doorgegeven (bijlage 5B). Deze zijn eveneens verwerkt in de thans voorliggende documenten. In bijlage 6 is aangegeven op welke manier tegemoet is gekomen aan de wensen en bedenkingen.

Ook is de wijziging van de Gemeentewet die op 1 januari 2023 in werking is getreden in de gedragscodes verwerkt.

Het presidium brengt de gedragscodes nu opnieuw in procedure voor de vergaderingen van de raadscommissie en de raad. Omdat hierin enkel nog wetswijzigingen zijn doorgevoerd wordt het college niet nogmaals in de gelegenheid gesteld wensen en/of bedenkingen in te dienen.

Kanttekeningen en risico's

Geen.

Financiële gevolgen

Geen.

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Uw besluit tot vaststelling van de gedragscodes wordt ingevolge de Wet elektronische publicaties bekend gemaakt in een officieel elektronisch publicatieblad (via de applicatie Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROPE) op [officielebekendmakingen.nl](https://www.officielebekendmakingen.nl)).

Het besluit treedt in werking op de dag na de bekendmaking ervan.

De gedragscodes worden daarnaast opgenomen in het bestuurlijk informatiesysteem op de gemeentelijke website, in het themadossier "raadwijzer". Ook worden zij expliciet beschikbaar gesteld aan aantredende politieke ambtsdragers.

Planning en uitvoering

Niet van toepassing.

Evaluatie

Periodiek wordt gesproken over integriteit. Indien daartoe aanleiding bestaat wordt een wijziging van de gedragscodes aan uw raad voorgesteld.

Bijlagen (openbaar)

- Gedragscode integriteit volksvertegenwoordigers gemeente Weert 2023;
- Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2023;
- Bijlage 1A Aanbevelingen van Bureau Berenschot op pagina 33-35 van het "Eindrapport Integriteitsonderzoek naar de handelwijze van burgemeester Heijmans en raadslid Kadra van de gemeente Weert" d.d. 28 mei 2020;
- Bijlage 1B Verwerking van de aanbevelingen van Bureau Berenschot in beide nieuwe gedragscodes.
- Bijlage 2 Wijzigingen in de gedragscode voor volksvertegenwoordigers en in de gedragscode voor burgemeester en wethouders ten opzichte van de modelgedragscodes uit 2021;
- Bijlage 3 Wijzigingen gedragscode voor volksvertegenwoordigers ten opzichte van de huidige gedragscode bestuurlijke integriteit gemeente Weert 2017;
- Bijlage 4 Wijzigingen gedragscode voor burgemeester en wethouders ten opzichte van de huidige gedragscode bestuurlijke integriteit gemeente Weert 2017;
- Bijlage 5A Wensen en bedenkingen college van burgemeester en wethouders d.d. 8 februari 2022 inzake de concept-gedragscodes;
- Bijlage 5B Wensen en bedenkingen college van burgemeester en wethouders d.d. 31 januari 2023 inzake de concept-gedragscodes;
- Bijlage 6 Wijzigingen gedragscode voor volksvertegenwoordigers en gedragscode voor bestuurders als gevolg van de wensen en bedenkingen van het college d.d. 8 februari 2022 en 31 januari 2023;
- Bijlage 7 Protocol processtappen bestuurlijke integriteit;
- Bijlage 8 Huidige Gedragscode Bestuurlijke Integriteit van de gemeente Weert 2017;
- Bijlage 9 Modelgedragscodes behorende bij de "Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij provincies, gemeenten en waterschappen" van het Ministerie van BZK, de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen.

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het presidium,

Presidium

Nummer raadsvoorstel: DJ-1777362

Advies raadscommissie S&I-M&B d.d. 16 mei 2023

P.M.

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van het presidium van 9 mei 2023,

besluit:

1. De "Gedragscode Bestuurlijke Integriteit van de gemeente Weert 2017", vastgesteld bij besluit van de raad van de gemeente Weert d.d. 22 februari 2017, in te trekken.
2. Vast te stellen de "Gedragscode integriteit volksvertegenwoordigers gemeente Weert 2023" en de "Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Weert 2023".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 7 juni 2023.

De griffier,	De voorzitter,
mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten	mr. R.J.H. Vlecken